

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 703/2020
03.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Словенка Јанковић, адвокат из ..., против тужене Матичне библиотеке „Светозар Марковић“ Зајечар, коју заступа ВФ Правобраниоца Града Зајечара, ради накнаде трошкова превоза, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2738/2018 од 17.09.2019. године, у седници одржаној 03.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2738/2018 од 17.09.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П1 1662/17 од 21.06.2018. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев и тужена обавезана да тужилци исплати накнаду трошкова превоза за долазак и повратак са рада у периоду од 01.05.2014. године до средине децембра 2016. године, у износу од 56.200,00 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе ближе означено у изреци, док је тужбени захтев одбијен као неоснован за износ од 5.800,00 динара за период од средине децембра 2016. године до 31.03.2017. године са законском затезном каматом на појединачне месечне износе ближе означено у изреци. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 50.760,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2738/2018 од 17.09.2019. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу става првог изреке и у ставу другом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиле за исплату накнаде на име трошкова превоза у периоду од 01.05.2014. до средине децембра 2016. године у износу од 56.200,00 динара са законском затезном каматом на појединачно означене месечне износе ближе означено у изреци, као и захтев тужиле на накнаду трошкова парничног поступка, као неоснован. Ставом другим изреке обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 42.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу

члана 404. Закона о парничном поступку, ради разматрања правних питања у интересу равноправности грађана.

Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиле дозвољена по члану 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...55/14), испитао је побијану пресуду на основу члана 408. тог закона и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилца је у радном односу код тужене на пословима ... на основу уговора о раду број .. од 12.02.2007. године. У уговору о раду као место пребивалишта тужиле означена је адреса: Улица ... која се налази на удаљености ... метара од места рада, тако да тужилца долази на посао пешице. Тужилца је тврдила да је до средине децембра 2016. године становала у улици ... број .. на удаљености од места рада 3 до 4 километара, те да је на посао долазила градским аутобусом или таксијем и сама плаћала превоз али није сачувала превозне карте нити је послодавцу подносила захтев за накнаду трошкова. У спорном периоду једини превозник који је пружао услуге јавног превоза „Николић превоз“ није издавао месечне карте за јавни превоз, већ само појединачне карте, чија је цена у градском саобраћају у једном смеру износила 50,00 динара, односно 100,00 динара у оба смера и није се мењала у спорном периоду.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев за накнаду трошкова превоза у периоду од 01.05.2014. до средине децембра 2016. године, налазећи да је тужилца имала реалну потребу да користи градски превоз јер је становала на удаљености 3 до 4 километара од места рада, док је одбио као неоснован тужбени захтев за период после средине децембра 2016. године, од када тужилца станује на удаљености ... метара од места рада и нема реалну потребу за коришћењем превоза.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу и одбио тужбени захтев, налазећи да тужилца није доказала да је у периоду од 01.05.2014. до средине децембра 2016. године становала на удаљености од места рада која би оправдавала накнаду трошкова превоза, нити је пружила доказ да је послодавца обавестила о промени адресе становања и добила његову сагласност за накнаду трошкова превоза на новој адреси која није наведена у уговору о раду.

По оцени Врховног касационог суда одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

По члану 118. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 ... 32/13), запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за долазак и одлазак са рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају. Новелираном одредбом члана 118. став 1. тачка 1. Закона о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС“ број 75/2014), која се примењује од 29.07.2014. године, прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу

са општим актом и уговором о раду за долазак и одлазак са рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају ако послодавац није обезбедио сопствени превоз. Ставом 3. новелиране одредбе, промена места становања запосленог након закључења уговора о раду, не може да утиче на увећање трошкова превоза које је послодавац дужан да накнади запосленом у тренутку закључења уговора о раду, без сагласности послодавца.

Према члану 26. став 1. тачка 1. Посебног колективног уговора за запослене у установама културе чији је оснивач Република Србија („Службени гласник РС“ број 97/2009, 112/2009, 114/2012, 118/2012) који се примењивао на све послодавце у области културе, запослени има право на накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају. Овај ПКУ се примењивао код тужене до ступања на снагу Посебног колективног уговора за установе културе чији је оснивач РС, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 10/15 од 29.12.2015. године) и који се примењује од 30.01.2015. године. По члану 28. став 1. тачка 1. наведеног ПКУ запослени има право на накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, ако послодавац није обезбедио сопствени превоз.

Полазећи од наведених законских и одредаба ПКУ, обавеза је послодавца да запосленом накнади трошкове превоза у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, при чему није прецизирана врста превозне карте, нити услови под којима ће послодавац утврдити удаљеност места рада од места становања запосленог, али законска одредба упућује да се трошкови превоза надокнађују запосленом у складу са општим актом и уговором о раду. То даље значи да послодавац треба својим општим актом или уговором о раду са запосленим да утврди ближе услове и критеријуме под којима запослени ово право може да оствари, а уколико то не учини, одредбе Закона о раду и Посебног колективног уговора се примењују непосредно. Удаљеност места становања запосленог од места рада у сваком случају мора бити толика да запослени има реалну потребу за коришћењем превоза при чему претходно обраћање послодавцу није услов за судску заштиту, већ се накнада ових трошкова признаје запосленом на основу његовог пријављеног пребивалишта, односно боравишта.

Имајући у виду да је према утврђеном чињеничном стању у Уговору о раду од 12.02.2007. године као место пребивалишта тужиле означена улица ..., да је место становања удаљено ... метара од места рада и да на посао долази пешице, а да тужилца није доказала да је у спорном периоду имала пријављено пребивалиште на другој адреси чија би удаљеност реално оправдавала накнаду трошкова превоза, нити да је о промени адресе становања из уговора о раду обавестила послодавца, то је правилно другостепени суд закључио да тужилци не припада право на накнаду тражених трошкова превоза у периоду од 01.05.2014. до средине децембра 2016. године.

Неосновани су наводи ревизије да је тужилци ускраћено право на накнаду припадајућих трошкова превоза, указивањем на правноснажне пресуде које су донете у другим поступцима против тужене, а поводом идентичног тужбеног захтева за накнаду трошкова превоза, јер право на накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада имају сви запослени, осим ако би по разумној оцени такав захтев био очигледно неоснован (запослени станује у близини места рада и на посао долази пешице), а што је

чињенично питање у сваком конкретном случају. Зато је правилно другостепени суд преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу који се односи на накнаду трошкова превоза у периоду од 01.05.2014. до средине децембра 2016. године, применом наведених одредаба Закона о раду и ПКУ које су се примењивале у спорном периоду.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић